



Protestant Theological University

Verzameling van J.H. Karelse betreffende de geschiedenis van de Bond van Vrije Evangelische Gemeenten in Nederland

Mietus, L.; Aalders, M.J.

Published: 01/01/2023

Document Version

Publisher's PDF, also known as Version of record

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Mietus, L., & Aalders, M. J. (2023). *Verzameling van J.H. Karelse betreffende de geschiedenis van de Bond van Vrije Evangelische Gemeenten in Nederland*.

Copyright

Other than for strictly personal use, it is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), unless the work is under an open content license (like Creative Commons). You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal.

This publication might have been made available through the PTHU Research Portal under the terms of Article 25fa of the Dutch Copyright Act, indicated by the "Taverne" license. More information can be found on the PTHU website: <https://www.pthu.nl/over-pthu/bibliotheek-ptthu/diensten/article-25fa-taverne-amendement-end-user-agreement.pdf>

Takedown policy

If you believe that this document breaches copyright, please contact us providing details, and we will investigate your claim and remove access to the work if necessary: bibliotheek@pthu.nl.

Downloaded from the PTHU Research Portal (Pure): <https://pure.pthu.nl>.

Verzameling van J.H. Karelse betreffende de geschiedenis van de Bond van Vrije Evangelische Gemeenten in Nederland

Ter inleiding

Op 14 september 2021 stuurde drs J.H. Karelse, emerituspredikant van de Bond van Vrije Evangelische Gemeenten in Nederland (VEG), een brief aan het bestuur van het Seminarium, dat onder meer verantwoordelijk is voor onderzoek naar het theologische erfgoed van de Bond. Hij stelde daarin voor zijn archief betreffende de geschiedenis van de Bond van VEG integraal aan het Seminariumbestuur over te dragen 'omdat het thuishoort binnen Bondsgebied'. Het bestuur, dat doordrongen was van het belang van deze collectie, maar geen mogelijkheden heeft om een eigen bibliotheek of archief te faciliteren, liet Karelse weten te zullen onderzoeken hoe en waar zijn archief zou kunnen worden ondergebracht.

Op advies van dr. L. Mietus, werkzaam bij het Seminarium van de Bond van VEG, benaderde het Seminariumbestuur de eerste ondergetekende, die zich bereid verklaarde een rapport over dit archief samen te stellen, mits daartoe ruimte beschikbaar werd gesteld, bij voorkeur in de werkkamer van het Seminarium, dat gevestigd is bij de Protestantse Theologische Universiteit (PThU) in het hoofdgebouw van de Vrije Universiteit te Amsterdam. Dat laatste bleek na overleg met en toestemming van het College van Bestuur van de PThU geen probleem. Vanaf maart 2022 begon dr. Aalders met een verkenning. Het rapport over zijn werkzaamheden is gedateerd 31 mei 2022 en stelt dat de verzameling Karelse een rijk archief is, maar dat het wellicht moeilijk zal zijn dit materiaal bij een archief-instantie en/of bibliotheek onder te brengen, omdat het een onderzoeksarchief is, dat ook veel gekopieerd materiaal bevat, en minder een collectie met voornamelijk unieke, elders niet te vinden boeken, brochures en documenten. Het was namelijk de bedoeling dat Karelse zijn onderzoek zou uitwerken in een proefschrift over de geschiedenis van de Bond van VEG. Door omstandigheden is het daar niet van gekomen. Desalniettemin bleek tijdens het inventariseren al spoedig dat in deze collectie materiaal aanwezig is dat in andere archief- of bibliotheekcollecties in Nederland niet voorkomt.

De Bond van VEG is een klein kerkgenootschap, dat ontstond in 1881, toen vijf gemeenten zich verenigden onder de naam 'Bond van Vrije Christelijke Gemeenten in Nederland', een naam die in 1923 vervangen werd door de naam waarmee dit geloofsverband zich nog steeds manifesteert, de 'Bond van Vrije Evangelische Gemeenten in Nederland'. In de loop der jaren sloten zich steeds meer gemeenten aan. In 1961 telde de Bond 43 gemeenten en zo'n 8000 belijdende leden, aantallen die in de decennia daarna langzaam terugliepen. Veelal ontstonden deze gemeente als reactie op de verschillende opwekkingsbewegingen die Nederland vanaf het midden van de 19^e eeuw heeft gekend. In de handboeken voor de Nederlandse kerkgeschiedenis treft men daarover echter weinig aan. Het is een min of meer vergeten kerkverband in de marge van het Nederlands protestantisme. Het archief van Karelse is het resultaat van zijn levenslange belangstelling voor alles wat met de VEG te maken heeft en bevat, behalve literatuur, talloze kopieën van bronteksten en notulen, ook originele brieven, archiefstukken, krantenknipsels en foto's van verschillende personen, gebouwen en activiteiten van de Bond van VEG. Het gekopieerde materiaal bevat bovendien veel aantekeningen, waarin Karelse naar andere bronnen verwijst. Ook werkte hij zijn onderzoek uit in velerlei handgeschreven aantekeningen op losse blaadjes en meer systematisch in cahiers. Het materiaal is door Karelse verzameld ten behoeve van een of meer historische studies/publicaties over de Bond. Gezien dit doel is inventarisnummer 1 (beredeneerde bibliografie) vooraan geplaatst. Dit stuk bevat een eerste verwerking van het onderzoeksmateriaal door Karelse zelf en vormt de basis voor de verdere verzameling. Daarnaast zijn er de handgeschreven aantekeningen (1.2), die nog meer bronnen en verwijzingen bevatten dan in de beredeneerde bibliografie voorkomen. Zij vormen

eveneens belangrijke aanknopingspunten voor verder onderzoek en geven inzicht in het bredere spectrum van de geschiedenis van Bond binnen het Nederlandse protestantisme. Ook de jaargangen van het landelijke vrije evangelische blad *Ons Orgaan*, de *Samosirbode* e.a. (1.3.2.) vormen bronnenmateriaal, waar in de beredeneerde bibliografie en de aantekeningen naar verwezen wordt. Het materiaal betreffende de gemeenten is geordend per provincie (1.3.4). Al rond 1900 ontstonden er ringen in de Bond. Eerst waren er drie ringen – zuid, midden en noord – die de geografisch verspreide gemeenten onderling verbonden. Na de Tweede Wereldoorlog waren er regionale kerkenradenconventen, waar kerkenraadsleden elkaar ontmoetten. Overigens is het kenmerkend voor de Bond van VEG, dat de lokale gemeenten centraal staan. Vandaar dat in de verzameling Karelse veel materiaal te vinden is over de plaatselijke gemeenten. Daarna volgen stukken van en over predikanten en andere actieve personen (1.3.5.). De verzameling bevat ook materiaal dat betrekking heeft op de Oecumene (1.3.3.), het Vrouwenwerk (1.3.6) en de Samosirzending (1.3.7.). Het materiaal over de oecumene geeft inzicht in de oecumenische ontwikkeling van de Bond vanaf 1948. Het materiaal over het vrouwenwerk, dat eveneens na de Tweede Wereldoorlog tot stand kwam en een belangrijk deel van het gezamenlijke Bondswerk vormde, bevat onder meer de oorspronkelijke notulen. De Samosirzending ontstond in 1927 en behoorde tot een van de belangrijkste takken van de gemeenschappelijke arbeid van de Bond. Het werk van de zending bood de gemeenten een gezamenlijk doel en was een identiteitsbepalende factor voor de Bond.

De verzameling Karelse is dus een waardevol onderzoeksarchief betreffende de Bond van VEG. Om die reden zocht dr. Mietus in de loop van 2022 contact met Het Utrechts Archief (HUA), in eerste instantie om te overleggen over opname van de verzameling Karelse als aanvulling op het bestaande archief van de Bond, dat aldaar bewaard wordt onder de toegangsnummers 347 en 1999. Tijdens een gesprek op 23 juni 2022 met medewerker particuliere archieven mw. C. Auée werd echter vastgesteld dat de collectie Karelse als aparte verzameling behandeld moest worden. Immers, van het archief van de Bond, dat in de inventarislijsten van C. van Hoogstraten en A.C. Louwerse wordt beschreven, is de Bond van Vrije Evangelische Gemeenten in Nederland de archiefvormer. Van de collectie Karelse is drs. J.H. Karelse te Apeldoorn de archiefvormer. Volgens mw. Auée diende het materiaal 'daarom als aparte verzameling bewaard te worden, onder de naam *Verzameling J.H. Karelse betreffende de Bond van Vrije Evangelische Gemeenten in Nederland*'.

Ten aanzien van de door HUA op te nemen archivalia werd het volgende afgesproken:

- a. Het materiaal wordt in principe niet aan de inventaris Hoogstraten en Louwerse toegevoegd, maar als een aparte verzameling bewaard. De inventaris die dr. M.J. Aalders zal maken, wordt een afzonderlijke inventaris, die wordt gemaakt volgens de richtlijnen van HUA. De opmaak van de definitieve inventaris verzorgt HUA.
- b. Aangezien het materiaal als *Verzameling Karelse* wordt bewaard en hij zijn collectie heeft bijeengebracht met het oog op een of meer publicaties worden zijn aantekeningen ook bewaard, omdat zij wezenlijk deel uitmaken van de verzameling. Onderzoekers kunnen er in de toekomst gebruik van maken, waarbij zij via de aantekeningen van Karelse bronnen kunnen traceren, die in de andere delen van de verzameling bewaard worden.

Zo werd vanaf de zomer van 2022 door dr. Aalders gewerkt aan het ordenen van het archiefmateriaal en het opzetten van een inventaris betreffende de stukken over de verschillende gemeenten en personen die een belangrijke rol hebben gespeeld in de geschiedenis van de Bond van VEG, evenals de talloze onderzoeks-aantekeningen van Karelse. De hulp van dr. L. Mietus was daarbij onontbeerlijk: zijn vertrouwdheid met de Bond en zijn kennis van zaken en personen bleek bij het

inventariseren buitengewoon nuttig. Dit alles resulteerde in een archief van ca. 6 meter, dat aan Het Utrechts Archief is overhandigd.

De boekencollectie, die ook deel uitmaakte van de verzameling Karelse, is op 18 augustus 2022 overgedragen aan de Universiteitsbibliotheek van de Theologische Universiteit Kampen (Broederweg). Zij bleek bereid deze collectie over te nemen. De unica (ca. 3 meter) zijn aan haar eigen collectie toegevoegd. De duplicaten zijn of als reserve-exemplaar in haar eigen bibliotheek opgenomen of aan andere bibliotheken in Nederland (m.n. de Koninklijke Bibliotheek) ter opname aangeboden. In de catalogus van de UB van de TU Kampen wordt bij de door Karelse geschonken boeken en brochures vermeld dat ze van hem afkomstig zijn en op de website van de UB wordt erop gewezen dat de overige stukken uit de verzameling Karelse zijn ondergebracht in Het Utrechts Archief. Zijn vele meters omvattende boekerij schonk Karelse in 2021 aan de Evangelische Theologisch Faculteit in Leuven (ETF). Deze bevat literatuur over het Nederlandse en het Zwitserse Réveil, de Katholiek Apostolischen, de Evangelische Alliantie, de Internationale Bond van Vrije Evangelische Gemeenten en tal van kerken, bewegingen en personen uit de negentiende eeuw, zowel uit Nederland als uit andere landen. Voorts bevat zij tal van tijdschriften, publicaties van en over het congregationalisme, de International Congregational Council, de Alliance of Reformed Churches holding the Presbyterian System en informatie over de samenvoeging van de laatste twee tot de World Alliance of Reformed Churches (sinds 2010 World Communion of Reformed Churches). Deze collectie is in Leuven te raadplegen.

Het is ons een behoefte het bestuur van het Seminarium en het College van Bestuur van de PTHU te danken voor de geboden facilitering en gastvrijheid, de medewerkers van het Historisch Documentatiecentrum voor het Nederlands Protestantisme van de VU (HDC) voor hun bereidheid ons met woord en daad ter zijde te staan, de bibliothecaris van de TU Kampen, drs. G.D. Harmanny, voor zijn bereidheid de boekerij van Karelse in zijn geheel over te nemen, en Het Utrechts Archief, in het bijzonder mw. C. Auée, voor de bereidheid deze aanvulling in zijn collecties een plek te geven.

24 maart 2023

Dr. M.J. Aalders en dr. L. Mietus

1.1. ALGEMEEN

1. Beredeneerde, geprinte bibliografie betreffende de geschiedenis van de Bond van VEG (en zijn voorlopers), 1815-1990.
2. Lezingen van J.H. Karelse 1991 en niet gedateerd.
3. Correspondentie van J.H. Karelse met instellingen en personen over zijn studies en archiefonderzoek. 1965-1985.
NB inclusief een brief van A.C. Louwerse aan F. Karelse-Dijk d.d. 15 maart 2001.
4. Correspondentie van J.H. Karelse met instellingen en personen over zijn studies en archiefonderzoek, vervolg. 1984-2006.

1.2. AANTEKENINGEN VAN J.H. KARELSE VOOR ZIJN STUDIES OVER DE BOND VAN VEG, 1957-2021

De aantekeningen in manuscript zijn verder niet gedateerd, maar door ons gerubriceerd op thema.

5. Aantekeningen betreffende de Bond, de *Beginselen* etc.
6. Aantekeningen betreffende de Bond, het Bondswerk, oecumene etc.
7. Aantekeningen betreffende (de geschiedenis van) het congregationalisme.
8. Aantekeningen betreffende VEG, A-Z.

9. Aantekeningen betreffende de Zeeuwse VEG Bath, Rilland en Nieuwvliet c.a.
10. Aantekeningen betreffende de VEG Goes.
11. Aantekeningen betreffende de VEG Amsterdam (= Weteringkerk).
12. Aantekeningen betreffende J. de Liefde.
13. Aantekeningen betreffende het dagboek van H.W. Witteveen, het *Ermelo'sch Zendingsblad* etc.
14. Aantekeningen betreffende A. en M. Mooij.
15. Aantekeningen betreffende predikanten en andere personen in de VEG, A-Z.
16. Aantekeningen betreffende diverse onderwerpen in VEG, A-Z.
17. Aantekeningen betreffende de opleiding van de Bond van VEG.
18. Aantekeningen betreffende Bonden in andere landen.
19. Aantekeningen betreffende *Ons Orgaan* e.a.
20. Aantekeningen betreffende *Woorden des Eeuwigen Levens* en *Maranatha*.
21. Aantekeningen betreffende *De Heraut*, 1850-1872 en 1877-1887.
22. Aantekeningen betreffende *De Bazuin* en *De Standaard*.
23. Aantekeningen betreffende *Kerkelijk Weekblad* en andere kerkelijke bladen.
24. Aantekeningen betreffende J.H. Gunning jr , *Pniël*, Apeldoorn.
25. Aantekeningen betreffende de *Christelijke Encyclopedie* 1956 vv.
26. Aantekeningen betreffende het Réveil.
27. Aantekeningen betreffende de Afscheiding van 1834.
28. Aantekeningen betreffende opwekkingen etc.
29. Aantekeningen diversen.

1.3. BRONNENONDERZOEK

1.3.1. Archivalia van de Bond van de Vrije Evangelische Gemeenten in Nederland, 1900-1991

30. Stukken Bondsvergadering, 1900-1953.
NB o.a. Notulen Zuiderring 1903-1915. De Bond was na 1900 verdeeld in drie ringen, Noord, Midden en Zuid.
31. Huishoudelijke reglementen, 1910-1923
32. Brief aan het comité van P.J. Mietes, 3-9-1964; brief van T.H. Penninga aan br. Kampman, 30-05-1969.
33. Stukken Predikantenvergadering, 1965-1984.
34. Discussiestukken over de zending, 1994.
35. Verslagen Internationale Bondsvergaderingen, onbekend, 1967, 1970, 1982.
36. Verzameling toespraken en discussiestukken, vooral over de (toekomst van de) Bond, niet gedateerd.
37. Stukken 'bezorgde' gemeenten, deels uit de Bond getreden, 1974-1992.
38. Rapport studiecmissie Vrije Evangelische Studenten Vereniging (VESV), 1968.
39. Stukken betreffende Huize Enkstein, 1965-1966.
40. Onbekende auteur, Preek over Johannes 8, 11 augustus 1937.
41. Knipsels over de Bond: Vrije Evangelische Verenigingen, ongeveer 1950-2010.
42. Programmaboekjes Jubilea 1956, 1981
43. Brochure n.a.v. de diakonale dag op 13 november 1984 in Amsterdam.

1.3.2. Ons Orgaan 1927-2015

44. 1927 (gebonden)
45. 1928 losse nummers 1 februari, 15 februari, 1 maart, 15 maart
46. 1929 (gebonden)
47. 1929 + 1930 (gebonden, ontbreken verscheidene nummers)
48. 1930 (gebonden)
49. 1931 (gebonden)
50. 1932 (gebonden)
51. 1933 (gebonden, er ontbreken verscheidene nummers)
52. 1934
53. 1935 (29 november, 14 juni en 31 mei ontbreken)
54. 1936 (15 mei en 20 november ontbreken)
55. 1937 (20 juni en 30 juli ontbreken)
56. 1938 (15 november, 20 april, 11 februari en 28 januari ontbreken)
57. 1939 (15 november, 15 februari en 1 april ontbreken)
58. 1940
59. 1941
60. 1942 1 januari – 1 mei, drukkosten noopten tot staken uitgave, daarna een nieuw blad onder de titel *Mededeelingen*. Daarna een enkelvoudig blad onder de titelblad onder de titel *Mededeelingen*. Zie hierna inventarisnummer 88 en 89.
61. 1945 September 1945-15 december 1945
62. 1946 (met *Samosir-bode*, los ingelegd, zo ook de volgende bladen.
63. 1947 (met *Samosir-bode en Samosirkinderblad*)
64. 1948 (met *Samosi-bode en Samosirkinderblad*)
65. 1949 (met *Samosir-bode*)
66. 1950 (met *Samosir-bode*)
67. 1951 (met *Samosir-bode*, en *De Stem* (blad Vejo-Nederland)
68. 1952 (met *Samosir-bode*, en *De Stem*)
69. 1953 (met *Samosir-bode*, en *De Stem*)
70. 1954 (met *Samosir-bode*, en *De Stem*)
71. 1955 (met *Samosir-bode*, en *De Stem*)
72. 1956 (met *Samosir-bode*)
73. 1957
74. 1958
75. 1959
76. 1960
77. 1961
78. 1962
79. 1963
80. 1964
81. 1965
82. 1966
83. 1967
84. 1968
85. 1969
86. 1970
87. 1971

88. 1972
89. 1973
90. 1974
91. 1975
92. 1976
93. 1977
94. 1978
95. 1979
96. 1980
97. 1981
98. 1982
99. 1983
100. 1984
101. 1985
102. 1986
103. 1987
104. 1988
105. 1989
106. 1990
107. 1991
108. 1992
109. 1993
110. 1994
111. 1995
112. 1996
113. 1997
114. 1998
115. 1999
116. 2000
117. 2001
118. 2002 (Januari ontbreekt, december ontbreekt. Halverwege klein formaat)
119. 2003, 2004, 2005, 2006 verre van compleet.
120. 2007
121. 2008
122. 2009
123. 2010
124. 2011 (september ontbreekt)
125. 2012
126. 2013 (december ontbreekt)
127. 2014
128. 2015

Oudere jaargangen

129. 1894 (kopieën van de eerste jaargangen met aantekeningen).
130. Losse nummers 1913, 1916, 1917, 1918-1918, 1921.
131. Losse nummers *Samosir-bode* 25 augustus 1933, 1 sept. 1926, 1 juli 1922.

Mededelingen

De uitgave van *Ons Orgaan* wordt in de loop van 1942 gestaakt in verband met de hoge kosten. Vanaf mei 1942 verschijnt het blad *Mededeelingen*.

132. 1942 en 1943 *Mededeelingen*.

133. 1944-1945 Vanaf september 1944 verschijnt het blad onregelmatig.

Andere tijdschriften van de Bond:

134. *De Luidspreker* (uitgave commissie voor inwendige zending) Niet gedateerd.

135. Losse nummers van het *VEJO-journaal* (1995 en 1996).

1.3.3 OECUMENE

136. Stukken betreffende de IKON, 1982-1994.

137. Stukken Commissie voor de zending onder de Joden, 1933-1990.

138. Stukken (Nederlandse) Raad van Kerken, 1962-1990.

139. Stukken Wereldraad van Kerken, 1948-1990.

140. Stukken Samenwerking met de Gereformeerde Kerken in Nederland, 1977-1982.

141. Stukken samenwerking met de Nederlandse Hervormde Kerk, 1981-1989.

142. Knipsels en folders betreffende de VEG en de oecumene, 1948-1990.

143. Gespreksverslag van een bespreking met de Unie van Baptisten op 20 november 1969.

1.3.4. ARCHIVALIA VAN DE REGIONALE VRIJE EVANGELISCHE GEMEENTEN

Voor zover bekend is het jaar van ontstaan van de gemeente toegevoegd, gevolgd met het jaar van aansluiting bij de Bond.

Flevopolders

144. Dronten (1965/1968) en Emmeloord (1965/1968)

Friesland

145. Bergum (1938/1943)

146. Franeker (1874/1881)

147. Hollum. NB Nooit officieel lid geweest van de Bond.

148-155. Leeuwarden (1858/1906)

148. Stukken betreffende de start en de geschiedenis van de gemeente.

149. Stukken betreffende jubilea van de gemeente.

150. Stukken betreffende het gemeenteleven.

151. *Opwaarts. Orgaan der Vrije Evangelische Gemeente Leeuwarden*, augustus 1939-juli 1940 en mei 1935 – augustus 1936. Tevens: *Gemeenteklanken* 1956 (2x), 1950 (2x) en 1950 (9 x).

152. Afschriften van de gemeente Leeuwarden aan het secretariaat van de Bond, met enkele rapporten die van aantekeningen zijn voorzien.

153. Instructies en reglementen.

154. Vejo Leeuwarden.

155. Verslag van de wereldconferentie 12-16 augustus 1891 te Amsterdam, door Jan Mulder Jr., lid van de Christelijke Jonge Mannen Vereeniging Leeuwarden.

156. Minnertsga (viel onder Franeker)

157. Oude Leije/Oude Biltzijk (1850/1881)

Gelderland

- 158. Apeldoorn (1928)
- 159. Apeldoorn (vervolg)
- 160. Elburg (2003)
- 161. Enschede (1915/1924)
- 162. Ermelo (1859/1892), bevat onder meer enkele oude nummers van het *Ermelo's Zendingsblad*.
- 163. Ermelo (vervolg)
- 164. Heerde (1835/1904)
- 165. Oldebroek (1930)
- 166. Velp (1931/1937)
- 167. Velp (vervolg)

Groningen

- 168. Groningen (1926/1930)
- 169. Oude Pekela (1877/1889)
- 170. Oude Pekela (vervolg), maandblad en rondzendbrieven.
- 171. Veendam (1881)
- 172. Winschoten (1871/1874/1881)

Noord-Brabant

- 173. Breda

Noord-Holland

- 174. Bussum (1919/1925)
- 175. Hilversum (1904)
- 176. Wormerveer (1938/1953)
- 177. Amsterdam (Weteringkerk) (1838/1881) gedachtenisartikelen, deels kopieën.
- 178. Amsterdam-West: statuten (1956/1957), jubileumboekje en beginselverklaring.

Overijssel

- 179. Deventer (1960/1976)
- 180. Kampen (1930/1943)
- 181. Meppel (1943/1948)
- 182. Nijverdal (1880/1903): gedenkboekjes e.d.; kopieën van het *Nijverdalsch Zendingsblad*
- 183. Nijverdal (vervolg): veelal kopieën van ingekomen stukken.
- 184. Raalte (1868)
NB Inclusief notulenboeken.
- 185. Steenwijk, niet bij de Bond aangesloten.
- 186. Zwolle (1939/1943)

Utrecht

- 187. Amersfoort (1951/1953)
- 188. Utrecht-Centrum (1930/1933)
- 189. Utrecht-Noord (1963/1964)
- 190. Zeist (1935)

Zeeland

191-198. Goes (1839/1892)

191. Verzameling *Mededelingen VEG* Goes.

Gebundeld 1947, 1948, 1950, 1953, 1957. Losse nummers 1960, 1962, 1963, 1964, 1967, 1968.

192. Stukken over het gemeentelven in de 20^e eeuw, met een samenvatting van een kerkenraadsvergadering uit 1852.

193. Artikelen en scripties over Goes, H.J. Budding en D.P.M. Huet.

194. Artikelen over Goes en H.J. Budding.

195. Handgeschreven herinneringen (kopie) van P. Bommeljé uit Goes, gedateerd 1930.

196. Kopieën van allerlei archiefstukken betreffende Goes.

197. Kopieën van allerlei archiefstukken betreffende Goes en H.J. Budding, vervolg.

198. Kopieën van archiefstukken Goes, notulen Zendingsvereniging Goes.

199. Krabbendijke

200. Bath (1888)

201. Wemeldinge, Biggekerke, 's Heer Arendskerke, Yerseke (1860/1889), Nieuwvliet c.a. (1861/1926)

202. Zaamslag, niet bij de Bond aangesloten.

203. Zierikzee, niet bij de Bond aangesloten.

Zuid-Holland

204. Den Haag (1924)

205. Dordrecht (1877/1886)

206. Dordrecht (vervolg)

207. Gorinchem (1943)

208. Rotterdam-Centrum (1923)

209. Rotterdam-Zuid (1951)

Vrije zendingsgemeenten

210. Jubileumnummer van het gemeentebld van de Vrije zendingsgemeenten te Glanerbrug, Nijetrijne, Onnaveld, Ossenzijl, Steenwijk en Bantega, 1986.

Documentatie

211. Knipsels over Vrije Evangelische Gemeenten, aangesloten bij de Bond.

212. Knipsels over Vrije Evangelische Gemeenten, aangesloten bij de Bond (vervolg).

213. Knipsels over Vrije Evangelische Gemeenten, niet aangesloten bij de Bond.

1.3.5. ARCHIVALIA VAN PREDIKANTEN EN ANDERE ACTIEVE PERSONEN

Voorzover bekend zijn de levensjaren toegevoegd.

214. Necrologieën e.d.

a. P. van Vliet (1898-1867)

b. Hendrik Landstra Sr.

c. Levensschets van Johannes de Gruijl

d. Interview met P.J. Mietes, *Het Zoeklicht*, 4 maart 1972

e. Ida de Jonge-van Leussen (1881-1938)

f. 40-jarig jubileum van G.W. van Leussen te Goes, 29 april 1917

- g. Bladzijden uit het leven van mevrouw J. Visser etc. (Goes 1884)
 - h. Johannes Drost, (1826-1911)
 - i. De "memories" van Jannes van Luyster 1829-1845
215. Schriftjes met necrologieën van Bondspredikanten en een bijbehorend overzicht, z.d. overgeschreven uit *Ons Orgaan*.
216. Stukken M. Nijkamp, waaronder de tekst van een niet-gedateerd college over de Eschatologie.
217. Verzameling stukken J. van de Werfhorst (1901-1992)
218. Verzameling stukken van J. Karelse (Goes) (1900-1995)
219. Verzameling stukken van J. Karelse (Goes/Meppel, waaronder veel correspondentie)
220. Verzameling stukken A. Corstanje (1902-1932) en J. Enter jr. (1914-1996)
221. Correspondentie secretariaat Bondsbureau, onder meer betreffende intrede, afscheid, beroepbaarstelling van predikanten, 1936-1990.
222. M.J. Mooij (1883-1948)
223. A. Mooij (1832-1915)
224. M. Mooij (1850-1918)
225. J. van Petegem (1842-1914)
- 226-228. J.G. Smitt (1845-1908)
- 226. Stukken over J.G. Smitt
 - 227. Preken/preekschetsen van J.G. Smitt
 - 228. Preken/preekschetsen van J.G. Smitt (vervolg)
229. Predikanten en personen B.-N.
- Beeuwkes (1913-1972), Joh.M.D.
 - Bergeijk, C.A. van (ouderling VEG Rotterdam)
 - Berkhoff (1885-1944), A.M.
 - Bruggen (1907-1981), G. van
 - Bruin, D. de (Vrije Zendingsgemeente Nijetrijne)
 - Buurman (1916-1992), A.J.
 - Dekkers (1901-1975), M.F.
 - Duvekot, C. (ouderling VEG Goes)
 - Enter sr (1879-1960), J., preekschets
 - Geer, J. van de
 - Gent, A. van
 - Gerhard, (1868-1951), C.A.
 - Gols, H.G.
 - Hagen, B.
 - Hamers (1926-1997), J.A.
 - Holleman, K.
 - Jansen Klomp (1918-1988), H.J.
 - Jonge (1900-1973), G.H. de (Met een brief van T. Stolte, ouderling VEG Leeuwarden)
 - Kruithof, K.
 - Libbe Oost x Johanna Jumelet (trouwkaart)
 - Mietes (1902-1998), P.J.
 - Mooij (1833-1894), A.M.

Molen (1909-2011), L. (Lodewijk) van der
Molen, L. (Liese) van der, verslag van een gesprek met het comité over zijn
beroepbaarstelling.
Nijkamp F.J.
Nijkamp (1958-1986), F.J.

230. Predikanten en personen M.-S.

Overdijk, B.
Peninga (1914-1985), T.H.
Petegem (1890-1956), Joh. J. van
Petegem (1906-1984) W.E. van
Petegem, G.P. van
Polstra, H.
Postma (1917-2008), H.
Raven (1921-1996), H.
Rijkhoek (1887-1970), D. (zending Samosir)
Schalkwijk, A.J.F. van
Siebert (1942-1990), G.
Sinke, G.
Staveren, P.E. van x A.E. van Eeuwen (trouwkaart)
Sijl (1924-1992), B.
Swighem, D. van (schoolmeester)
Smidt (1838-1920), W. de (evangelist VEG Nieuwvliet c.a.)

231. Predikanten en personen T.-Z.

Tönjes, P.C. x W.C. Eikelenboom (trouwkaart)
Veldkamp (1900-1983), D.W.
Verboom (1908-1989), Jac.
Vis (1880-1949), M. van de
Vliet (1898-1967), P. van
Vrie (1925-2018), Q. van de
Zijlstra (1914-1966), C.
Zuidema, J.

232. Verzameling A.C. Louwerse (1943-2014)

233. Kwestie C.H. van Garderen (1990-1994)

Wegbereiders 1850-1880

234-239. Jan de Liefde (1814-1869)

234. Kopieën uit *Volksmagazijn voor burger en boer*, 1851-1855, met aantekeningen van
J.H. Karelse.

235. Kopieën uit *Volksmagazijn voor burger en boer*, 1856-1858, met aantekeningen van
J.H. Karelse 23. Kopieën uit *Volksmagazijn voor burger en boer*, 1859-1860 met
aantekeningen van J.H. Karelse.

236. Kopieën uit *Volksmagazijn voor burger en boer*, met aantekeningen van J.H.
Karelse.

237. Onderzoeksmateriaal betreffende J. de Liefde.

238. Onderzoeksmateriaal van S. Coolsma i.v.m. zijn studie over J. de Liefde.

239. S. Coolsma, *J. de Liefde in zijn leven en werken geschetst*, met aantekeningen van J.H. Karelse.
240. H.W. Witteveen (1815-1884)
241. Grafe H.H., Dagboek aantekeningen van H.H. Grafe 1851-1852 (doorslag, Duits)
242. Grafe H.H., Dagboek aantekeningen van H.H. Grafe 1852-1857 (doorslag, Duits)
243. Grafe H.H., Dagboek aantekeningen van H.H. Grafe 1857-1865 (doorslag, Duits)
NB H.W. Witteveen onderhield contacten met H.H. Grafe, de grondlegger van de Bond van VEG in Duitsland, en K. Holleman was aanwezig tijdens de oprichtingsvergadering van deze Bond.

Documentatie

244. Verzameling knipsels over J. de Liefde (1814-1869), E. Gerdes (1821-1898), H.J. Budding (1810-1870) en een recensie van het boek van C. Dekker, *Gereformeerd en Evangelisch* (1992).
245. Verzameling knipsels over predikanten, 1930-2000.
246. Artikelen over personen van betekenis (niet-predikanten)

1.3.6. ARCHIVALIA VAN HET VROUWENWERK 1938-2000

247. *Ter Zijde* 1988-2000 (niet geheel compleet), twee omslagen.
248. *Ter Zijde* 2.0: geprinte versie van de digitale nieuwsbrief, 2013.
249. Programma's Vrouwenontmoetingsdag, verschillende jaren, 1959-1999.
250. Herinneringsboek *65 keer Friese Vrouwen Ontmoetingsdagen* 1948-2012.
251. Stukken betreffende de vrouw in het ambt, 1966-1980.
252. Verzameling overzichten van het vrouwenwerk, onder meer uit de Bondsverslagen. Verschillende jaren 1961-1978.
253. Verzameling brieven en stukken uit de nalatenschap van mevrouw R. Brouwer-Zeldenthuis, verschillende jaren, 1948-1983.
254. Notulenboek 1938-1951, met veel ingevoegd materiaal (brieven, knipsels, programma's), afkomstig van R. Brouwer-Zeldenthuis.
255. Notulenboek 1951-1957, met veel ingevoegd materiaal (brieven, knipsels, programma's), afkomstig van R. Brouwer-Zeldenthuis.
256. Orde van dienst bij het overlijden van M.J. Timmerman-Hoekendijk, 4 mei 2002.
257. Twee referaten van T. de Jonge (echtgenote van ds. D. de Jonge), 1976
258. Krantenknipsels over het vrouwenwerk.

1.3.7. ARCHIVALIA VAN DE ZENDING SAMOSIR 1956-1984

259. Verzameling oudere stukken betreffende de bezinning op zending en evangelisatie. Onder meer A.A. Beekman e.a., Ontwerp evangelisatiejaar (1967?), en een verslag van de bespreking daarvan (1967?). Daarbij ook *Ons Orgaan*, 1 maart 1969 + de kopij die door de drukker naar J.H. Karelse is teruggezonden.
260. Verzameling gebedsbrieven, 1971 en 1973.
261. Brieven van de SZE en voorgangers, 1956-1984.
262. Verschillende toespraken over zending en evangelisatie en discussiestukken.
263. Twee opstellen over de Samosirzending (voor *Ons Orgaan*).
264. Tijdschriften en andere periodieken, *De Roepstem* (1969-1971); *Blijde Boodschap* (1970), *Naar het Licht*, 1967, *In het Licht*, 1969-1970.

1.3.8. SCRIPTIES, STAGEVERSLAGEN EN ARTIKELEN tijdvak

265. Scripties en stageverslagen

Baayens-Duvekot, Lenie e.a., *140 jaar Vrije Evangelische Gemeente Goes 1852-1992* (Goes 1992)

Barth, A.J., *Grepen uit de Vrije Evangelische Gemeente Goes* (Febr. 2002)

Dekker, C., *Het kerkje van Adriaan van Velzen* (Odijk 1969)

Hommens, Hans, *De invloed van pietisme en methodisme op de Vrije Evangelische Gemeenten* (1967, scriptie Theologische School)

Jonge, D. de, *Terugblik en herinnering* (1990)

Karelse, J.H., *Congregationalisme. Onderzoek naar zijn wording in West-Europa en zijn doorwerking in de Bond van Vrije Evangelische Gemeenten in Nederland alsmede een aanzet tot een nieuwe bibliografie van het congregationalisme* (Brussel 1993) = Licentiaatsscriptie voor de Universitaire Faculteit voor Protestantse Godgeleerdheid te Brussel.

Mulder, J.M., *De Vrije Evangelische Gemeenten in Nederland en de zending* (= scriptie februari 1967, UvA?)

266. Scripties en stageverslagen, vervolg

Karelse, J.H., *Mag het ietsje meer zijn? Historische notities over de pensioenvoorziening in de Bond van Vrije Evangelische Gemeenten in Nederland vanaf de eerste ondersteuningszorg tot aan de overdracht van het Pensioenfonds aan het PGGM* (Apeldoorn 2000)

Knevel, Marten, *Zonder elkaar niet volmaakt? Weerstand binnen de Bond van Vrije Evangelische Gemeenten in Nederland tegen de oecumenische beweging* (Bussum september 1990) = doctoraalscriptie Theologische Hogeschool en de Faculteit der Godgeleerdheid RU–Utrecht

Kramer, W., *Schets van het leven en werk van ds. Jan de Liefde 1814-1969* (Doorn 15 maart 1967, scriptie Theologische School)

Kooten, Luut van, *Om de vrijheid van een christenmens. De ontwikkeling van de kerkopvatting bij Jan de Liefde* (Juni 1990) = Scriptie Hogeschool Holland

Louwerse, A.C., *Jean de Labadie (1610-1674)* (1967, scriptie Theologische School)

Mietus, Leo, *Kom schepper Geest. Een bundel rondom ds. J.G. Smit*

Mietus, Leo, *Teksten uit de begintijd. Een bundel teksten uit gemeente en Bond, verzameld en ingeleid* (Amsterdam 1983)

Nijkamp, Martinus, *Een yegelijk sal hen voor alle suspicien, ende aenlockinge om te heerschappen wachten. Een onderzoek naar de ecclesiologie van de Bond van Vrije Evangelische Gemeenten in Nederland* (IJsselstein juni 1989) = doctoraalscriptie dogmatiek Faculteit der Godgeleerdheid KU Nijmegen

267. Scripties en stageverslagen, vervolg

Onderstal, H., *Ds. H.J. Budding. Zijn leven en werk* (1967, scriptie Theologische School)

Pastoor, Wim H.D., *De wending in het denken over de doop bij Jan de Liefde* =
doctoraalscriptie Nederlandse kerkgeschiedenis, december 1981

Rothfusz-van Beveren, G., *Hermanus Willem Witteveen* (Hillegom oktober 1982, verder geen
gegevens)

Rijken, M., *'Van U zijn alle dingen, van U, o God, alleen'*. Scriptie over Jan de Liefde (Koog aan
de Zaan, 9 oktober 1978) = catechetencursus van de Nederlandse Hervormde Kerk 1977-
1978

Schormans, H.P.J. en E.J. Warning, *Theologische opvattingen van de Vrije Christelijke
Gemeenten in Nederland in de periode 1870-1895* (scriptie Theologische Hogeschool)

Schotanus, J., *Het "sukkeloorden kerkje". Leven en werken van de Vrije Evangelische
Gemeente te Winschoten*

Siebert, G., *Wouter de Smidt. 20 november 1838-25 juli 1920. In leven predikant van de
Christelijke Evangelische Gemeente Nieuwvliet* (scriptie Theologische School, z.d.)

Veer, H., *Jan de Liefde en de kerk van zijn dagen. Zijn artikelen in: Volksmagazijn voor Burger
en Boer (1852-1860)* = doctoraalscriptie Nederlandse kerkgeschiedenis

Vrolijk, T., *Om een missionaire gemeente en haar structuur* (Leeuwarden 23 juli 1987)

Werfhorst, Mannus van de, *Enige gegevens en gedachten over ds. Hermanus Willem
Witteveen* (scriptie Theologische School, z.d.)

Weststrate, J.M., *Auguste Winckel 1885-1936* (Zeist, maart 1980, scriptie Theologische
Hogeschool)

268. Verslagen en stagerapporten

*'s Zondags gaat zij naar de kerk... Over de positie van de vrouw in de Bond van V.E.G.,
voorjaar 1984*

H.J. Delwig, *Verslag van de gemeentelijke stage te Oude Bildtzijl* (z.p. z.d. = stageverslag
Theologische Hogeschool)

Gols, H.G., *Stageverslag Leeuwarden*, November 1977 (stageverslag Theologische
Hogeschool)

Louwerse, A.C., *Wat is vrij evangelisch? Een uitgangspunt voor een paar gesprekken op de
belijdeniscatechisatie van een Vrije Evangelische Gemeente* (Veendam 1981)

Schormans, H.P.J., *Verslag stage Oude Bildtzijl 6 oktober - 22 december* (niet nader
gedateerd, stageverslag Theologische Hogeschool)

Schotanus, J., *Rapport handelend over de stageperiode 20 jan.1971 tot en met 20 april 1971,
bij de Vrije Evangelische Gemeente te Leeuwarden, mentor: de Weleerwaarde heer L. van der
Molen*

Spee, E., *Stagerapport Nijverdal*, Januari 1975 (stageverslag Theologische Hogeschool)

Vrie, S. van de, "onze" stagiaire in de "frije evangelyske gemeente yn Ijouwert", Dronten z.j. (stageverslag Theologische Hogeschool)

Zeilstra, J.A., *Zending in de achterbuurt van de hoofdstad. C.S. Adama van Scheltema en het Koning Willemshuis in de Jordaan. Een vergeten hoofdstuk Amsterdamse kerkgeschiedenis 1849-1920* (Utrecht 1985)

269. Verzameling artikelen, veelal eerder gepubliceerd

- Barth, A.J., 'De gereformeerde gemeente onder het kruis te Goes', *Historisch Jaarboek voor Zuid- en Noord Beveland*, 1980, no 6, 39-51
- Bos, F.L., 'Gereformeerde Gemeente Jesu Christi vergaderd tot Sins Jan ten Heere', uit: *Zeeuws Tijdschrift* 1976, 2
- Broecke, J.P. van den De trek van Zeeuwen naar het wilde westen I-III, in: *Zeeland Magazine*, 10 jaargang, nr 55, september 1977
- Dekker, C., 'Onze gemeentezang' (*Ons Orgaan*)
- Groen jr., J.A., 1864-1964. Honderd jaar Koning Willemshuis, *Ons Amsterdam*, 16 (1964) no 9, 278-284
- Kort, A., De afscheiding van 1834 in Goes. Een godsdienstconflict met sociale aspecten, *Historisch Jaarboek voor Zuid- en Noord Beveland*, 1983, no 9, 34-72
- Kruizinga, J.H. Jan de Liefde leefde 'tot heil des volks' (1814-1869), *Ons Amsterdam* 16 (1964) no 11, 340-345
- Lauret, A.M., Een verwrongen heup in een buitenmodels toga. Ds. Pierre Dammes Marie Huet (Amsterdam 1827- Goes 1895)', *Zeeuws Tijdschrift* 1979, no 1, 24-28
- Mooij, M.J., Hermanus Willem Witteveen en zijn school, (*Ons Orgaan* 1939)
Om te gedenken, overzicht V.E.G. (*Ons Orgaan* jaar?)
- Rijcke, D. de 'De anti-togabeweging te Middelburg voor ruim een halve eeuw', *Archief Zeeuwsch Genootschap der Wetenschappen*, 1913, 147-170
- Rijcke, D. de, 'Huibert Jacobus Budding en zijn kring (1834-1839) Eene bladzijde uit de geschiedenis van de Afscheiding in Zeeland', *Archief Zeeuwsch Genootschap der Wetenschappen*, 1906, 83-159
- Rotte, A.J., 'Lijdelijken en hun vrijgevochten kerken'. (Kanttekeningen bij 'De Afscheiding' op Schouwen-Duiveland), *Kroniek van het land van de zeemeermin* (Schouwen-Duiveland) 9 (1984) 63-84
- Rotte, A.J., Een bijna vergeten bladzijde. 'De Afscheiding op Duiveland en in de stad Zierikzee', *Zeeuws tijdschrift* (moet dit cursief?). *Mededelingen van het Koninklijk Zeeuwsch Genootschap der Wetenschappen* 6 (1983)
- Smit, A. de, 'Grepn uit de geschiedenis van de Gereformeerde Kerk te Borssele', *Historisch Jaarboek voor Zuid- en Noord Beveland*, 1976, no 2, 43-52
- Stokvis P.R.D., De 'memoires van Jannes Luyster 1892-1845', *Archief Kon. Zeeuwsch Genootschap* 1980, 1-20
- Uil, Huib, 'Van evangelist tot brandstichter. Het drama van Arie Weltevreden, evangelist in Zierikzee', *Kroniek van het land van de zeemeermin* (Schouwen-Duiveland) 24 (1999) 75-92
- Wessels, A.M. 'De anti-togabeweging en hare gevolgen', in: A.M. Wessels, *Ons Zeeuwsch Verleden* (Bruinisse 1933) 47-54

Wessels, A.M.

'Ds J.H. Budding als Bouwondernemer', in: A.M. Wessels, *Ons Zeeuwsch Verleden* (Bruinisse 1933) 72-78

1.3.9. FOTO'S

Alle foto's zijn van context voorzien.

- 270. Foto's predikanten VEG.
- 271. Foto's VEG kerkgebouwen.
- 272. Bondsvergaderingen en Ermelose Zendingsconferenties.
- 273. 75-jarig jubileum Bond Apeldoorn 1956.
- 274. Collectie J.H. Gunning J.H.zn.
- 275. Collectie M.J. Mooij (1883-1948) en A. Marja (= Arend Theodoor Mooij)
- 276. Collectie ds. Van den Hoek, inclusief enkele bijbehorende brieven.
- 277. Grafsteen H. Witteveen; foto's van A. en M. Mooij.
- 278. Collectie A. Winckel.
- 279. Negatieven van foto's van A. Winckel, C.L. Wieringa, M. Mooij en de Theologische School te Apeldoorn.
- 280. Foto's VE-zendingen.
- 281. 1^e Vrouwenontmoetingsdag 1946.
- 282. Huize Enkstein.
- 283. Theologische School.
- 284. Zoeklichtconferenties.
- 285. Diversen.